UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. XI. Purganda esse vitia sermonis nostri, ad ejus exemplar, quem Dominus post cænam habuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-53753

Visual Library

Caput XI.

Purganda esse vitia sermonis nostri, ad ejus exemplar, quem Dominus post cænam habuit.

Et hymnô dictô exierunt. Inter cænam & exitum ad hortum, Matthæus interjicit solum hymnum: at Lucas, & Joãnes, multos & Apostolorũ inter se, & cum ijs Christi Domini sermones interveniſſe, commemorant. Quid dicemus? nisi rectè unius hymni nomine omnes Christi Domini & Sanctorum venire sermones; quicquid enim Sancti viri loquuntur, hymnus est: *Domine labia mea aperies & os meum annunciabit laudem tuam*, inquit Regius Vates, ac si diceret, non in aliud unquam dicendi munus hæc labia aperientur, nec in alia unquam verba flectentur, quàm quibus tua Domine laus concelebretur. Ecce alter nobis divinior Magister Apostolus, *Si quis loquitur*, inquit, *quasi sermones Dei.* Quid hoc est? jubésne nos Deos esse, qui homines sumus? & instar Deorum esse, cùm loqui-

Matth. 26. v. 30

Psal. 50. v. 17.

1 Pet. 4. v. 11.

mur, qui miseri satis nobis supérque præstare videmur, cùm in loquendo nos ut homines gerimus, cùm plerumque aut velut aves stridulæ garriamus, aut instar brutarum pecudum, quarum affectus imitamur, feros rugitus, & belluinos planè sonos edamus? *Ego verò*, inquit Paulus, *jubeo vos ita loqui, ut omnia, quæ dicitis, vel Dei ad homines, vel homnis ad Deum verba videantur.* Ergo postquam ad Dominicæ Passionis exemplar vitam instituerimus, à peccatis omnibus eorúmque pravis affectionibus confessione purgati, & Communione vitæ refecti, primùm omnium aggrediamur oris vitia reprimere: non ea tantùm, quæ nobis volentibus in sermone peccantur; hæc enim confessione sublata jam ponimus, sed ea etiam, quæ imprudentes delinquimus: nam *si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir.* Estque hæc vitæ spiritualis prima purgatio, quam statim post suam vocationem accepit Isaias, cùm ab Angelo os ejus carbone contactum est, quem tulerat de altari. Quid autem est præceptorum, quod in eo genere desiderari possit, cujus

Iacob. 5. v. 2.

hoc

hoc loco non facile ſubjiciatur exemplar? Nunquam in familiari ſermone tandiu verſatus cum Apoſtolis Dominus legitur, quàm poſt cænam, non modò quòd ſupremum eſſet hoc tempus, ſed maximè, quòd ijs ſermonibus nos vellet inſtruere, ut & tacere & loqui tempeſtivè diſceremus. Illud enim tempus eſt, quô maximè lingua in omne vitiorum genus fertur effrænis ac præceps, cùm animus vinô incaluit, cùm epulis mens gravis, velut ſopit' auriga, demiſſis habenis linguam patitur exorbitare, quà velit. Ad convivalia igitur colloquia ſuo ſermone moderanda Chriſtus & tamdiu locutus eſt, & loqui Apoſtolos ſuos voluit, ut in ipſis omnes eorum poſteros edoceret. Linguæ vitia, etſi planè infinita ſunt, quam proinde Jacobus appellat *Univerſitatem iniquitatis*, nihilominus in tria meritò diſtingui poſſunt: in Verba Vana, Noxia, & Impia. *Triſida* enim *eſt lingua ſerpentis, & lingua tertia multos dicitur perdidiſſe.* Vana verba ſunt, vel quæ inania veritatis, vel quæ vanô ſtudiô ac fine ex ore prodeunt, vel quæ nullô, Mendacia, Jactationes,

Iacob. 3. v. 6.
Eccl. 28. v. 16.

Verba otiosa : atque hæc in leviſſimis linguæ vitijs habentur, quibus addantur licet ſcurrilitates, ludi æquivocationum, ironiæ, & quæ in eadem claſſe ſunt nugæ. Aulicæ hic eſt eloquentiæ apparatus, & militarium pompa verborum, & quicquid ferè dictu putatur urbanius, ex hoc myrothecio eſt. Illud antiquum, eſt eſt, non non, ruſticitas putatur, ac ſi Jeſus meus, qui ita locutus eſt, non & ipſe è præclara Regum familia fuiſſet. Huc tandem iſta verſutia loquendi redijt, ut, qui minùs loquendo ſua ſenſa aperiat, is meliùs loqui putetur, cùm ſanè inſtitutæ ad aperienda animi ſenſa ſint voces. At non ita Dominus hoc ſupremo ſermone: *Amen Amen dico vobis*: quid alienius à mendacio, quàm geminata conteſtatio veritatis? *Unus veſtrûm me traditurus eſt*: quid ab æquivocatione ſemotius, quid ſincerius, quid gravius? Et ſanè decet eum, qui vitam ad Paſſionis exemplar formare decreverit, ſemel ita apud ſe ſtatuere, nugas jam ſe, & luſus fallaciáſque verborum, & quas urbanitates vocant, hac vita ſuſcepta non decere. Sic ergo ſibi ipſe dicat: Satís nugarum

rum est, satìs facetiarum, satìs argutiarum; satìs aulicum egi, in posterum, ut Christianum agam, danda opera est; Christi loquendi modum & stylum malo, quàm hujus ex aulicis aut illius imitari. Jactationes verò, & gloriationes hoc sermone postremo Christus Dominus severè coercuit. Cùm enim inter Discipulos contentio facta esset, quis eorùm videretur esse major, & proculdubio quisque de se, aut saltem de eo, quem provehere vellet, magnificè loqueretur, eum sermonem Dominus intercidens docuit, id Ethnicum esse, non Christianum. Inter gentium Principes, & eorum assecias eam contentionem, non inter Christi discipulos locum habere, qui tantùm deberent modestiâ & animi demissione certare. Postremò nihil in hoc toto convivali Christi sermone ridiculum, nihil vanum, nihil mordax reperies, sed omnia seria, vera, simplicia, solida. Sic tandem loqui disce, & facies, quod è re tua fuerit. Altera gravior est classis vitiorum oris, quæ verba noxia continet. Hujusmodi sunt, quæ vel audientem lædunt, ut convicia, vel alte-

rum abſentem, ut calumniæ, detractiones, murmurationes, vel denique ipſos loquentes, ut verba obſcæna, & adverſantia puritati. *Hæc ſunt, quæ ex ore prodeunt*, ut ait Salvator, *& coinquinant hominem.* In unverſum autẽ hæc verba, vel animum proferentis & proximi, pravis cogitationibus & occaſione peccandi lædunt, vel famam violant. In hoc verò Domini ſermone verba omnia ad utilitatem audientium pertinent, nihil in eo eſt noxium, nihil non ſanctum & ſalubre. Famæ verò proximi tanta cura eſt, tanta parſimonia, ut Judæ quoque ſceleſtiſſimi proditoris nomini parcatur; cùm enim neceſſe eſſet ad Diſcipulos confirmandos, tollendámque ſcandali occaſionem, palàm omnibus promulgari, nec proditionem, nec proditionis auctorem Domino fuiſſe ignotum, id ille ita facit, ut, quantùm poteſt, Judæ famam tueatur. *Unus veſtrûm*, inquit, *me proditurus eſt.* Deinde quia neceſſe erat exprimere, quiſnam is eſſet, id in aurẽ uni dicit: *Qui intingit mecũ manũ in paropſide, hic me tradet*: neque tum nomen iſpum proditoris protulit, ut,

quan-

quantùm fieri posset, ejus ignominia vitaretur. Quid nunc excusationis illi habent, qui tantâ de rebus alienis licentiâ loquuntur? qui cùm vilis necessitas cogit, vulgare crimen alienum, id ita faciunt, ut multa proferant, quæ silere potuissent. Illud etiam adnotandum est, Salvatorem, cùm, Judam ipsum palàm arguere, putaret, ad ejus salutem plurimum momenti allaturum, ita sermonem temperasse, ut & ipse agnosceret se notari, & reliquis id esset ignotum: ut, si fortè resipiscere vellet, id facere ei omnino integrum esset. *Unus vestrûm*, inquit, ac deinde manifestiùs ipsum allocutus, *Quod facis*, inquit, *fac citiùs*: quod cæteri Apostoli aliqua alia de re dictum intellexerunt. Discamus alienæ famæ parcere, cujus & minùs reparabilis est jactura, & graviùs quàm fortunarum, vitæque ipsius plerisque hominum dolet. Tertium linguæ vitium, ídque omnium pestilentissimum, ac deterrimum est, quô Deus ipse violatur: *Posuerunt*, inquit, *in cælum os suum*: Sive quis Deum, quem corde credit, recuset, cùm opus est, ore confiteri, & quod majus est, ne-

fas, abneget, aut certè verba in eum impia & execranda proferat, sive corde etiam impio cogitationes, adversùs Deum, ejúsque Ecclesiam ac Religionem impia mente conceptas, ore depromat. Si quid est, quod eum cavere oporteat, qui Christum Dei Verbum decrevit imitari, maximè est genus omne verborum, non dicam impium, sed minùs Religiosum accipium. Consuetudo jurandi, Deíque ac sacrarum rerum nomen ad vana quæque, & sæpe minùs decora promendi, immanè quantùm ab hoc vitæ studio distat: Christus, Dei sermo & Verbum, quicquid loquitur, Patris est laus & gloria. Christianum os, quod crux Domini tam sæpe consignat, non in aliud decet, quàm in laudem sui Conditoris aperiri. Hymnum canentes igitur cum Domino exeamus, hoc est, sic omnia oris nostri verba modulantes, ut in omnibus laudetur Deus, & Pater Domini nostri Jesu Christi. Quod maximè fiet, si precationum quoque sacrarum studium nobis cordi fuerit, & vitulos labiorum nostrorum Domino immolemus; id enim sacrificij genus Domino gratis-

gratissimũ est, quô ipsum hominis cor, ipse quodammodo spiritus in verba formatus offertur. Ipsa hac, quâ vivimus, inspiratio, si in Dei laudem dirigatur, rectè ipsi vivere dicemur. Hactenus Vitæ Spiritualis exordium, quod Viam Purgativam Magistri vocant; nunc ad Illuminativam transeamus. Incipientium hactenus studia contemplati sumus, nunc proficientium incrementa cernamus. Et quoniam Dominus hymnum dicens egreditur, nos quoque compositis animæ nostræ potentijs ad concentum laudémque divinam, ejus auxiliô invocatô, è cænaculo, id est, vitæ communis & vulgaris consuetudine ad orationis locum spiritualium profectuum passibus exeamus.

INSTI-